

Planlama Dergisi'nin 2022 yılına ait üçüncü sayısını sizlerle paylaşmanın heyecanını yaşıyoruz.

Akademik atama ve yükseltme başvuruları yapan yazarlarımızın sıklıkla karşılaştıkları bir soruna çözüm üretebilmek adına dergimizin dizgi sürecinde yaptığımız değişiklikleri sizlerle de paylaşmak isteriz. Önceki sayılarda, kabul edilen araştırma makalelerini tematik olarak görüş ve derleme yazılarından sonra sıralarken; bu sayımızdan itibaren kabul tarihlerine göre önce araştırma makaleleri sıralanacak olup, sonrasında sırasıyla derlemeler, görüş yazıları ve kitap incelemeleri yer alacaktır.

Buna göre bu sayımızda dokuz araştırma makalesi, bir derleme, bir araştırma özeti, iki görüş yazısı ve bir kitap incelemesi bulunmaktadır. Dergimizde yer alan dokuz araştırma makalesinin konuları farklı ölçeklerde zengin bir perspektif sunmaktadır.

Kentlerin tepeden indirgemeci kararlar ve planlama çalışmalarıyla sosyal, ekonomik ve mekânsal olarak yeniden üretilmesi, meslek alanımızın konu edindiği temel meseleler arasında yer almaktadır. Bu sayımızda, bu kararların kent mekânını nasıl etkilediğini inceleyen üç çalışma bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Ankara'nın kent çeperlerindeki büyümesinin idari kararlar ve plan çalışmaları üzerinden tarihsel gelişimine eleştirel bir bakış açısı sunarken; ikincisi, Osmaniye'nin il ilan edilışinden bugüne sosyal, ekonomik ve mekânsal gelişimine odaklanmaktadır. Üçüncüsü ise kentsel dönüşüm temelli yerinden edilen nüfusun yeni yer seçimi tercihlerine ampirik bir araştırma aracılığıyla ışık tutmaktadır.

Küreselleşmeyle birlikte bir kenti sosyal, ekonomik, kültürel ve politik unsurlarıyla diğer kentlerden ayıran, yerelin kent kimliği etrafında ortak bir bellek yaratarak bir arada yaşadığı unsurlar giderek yok olmaktadır. Gerek plan kararlarının gerekse serbest piyasanın, tarihi ve geleneksel kent merkezleri üzerindeki hükmü, pek çok kentin bu özgün dokusunu kaybetmesine yol açmaktadır. Bu sayımızdaki çalışmalardan biri, "Mersin Tarihi Kent Merkezi Koruma ve Canlandırma Modeli Araştırma Geliştirme Projesi"nin yöntem, tespit ve sonuç önerilerini tartışıp, tarihi kent merkezlerinin nasıl korunarak canlandırılabilceğine dair yönetsel bir çerçeve sunmaktadır. Bir diğeri, KAİP çalışmalarının ve uygulamalarının etkinliğini İzmir ili, Bergama ilçesi üzerinden değerlendirmektedir. Bir başka araştırma ise Zonguldak'ta sanayinin yarattığı endüstri mirasının kent kimliğine etkisine odaklanmaktadır.

Ülkemizde, iklim değişikliği ve planlama mevzuatına aykırı yapılaşma kaynaklı taşkın ve sel riski altındaki kıyı alanlarının planlanması gündemi, bu sayımızdaki diğer bir araştırma makalesinin konusunu oluşturmaktadır. Araştırma, İzmir'deki kıyı alanları planlanırken nasıl önlemler alınabileceğine ve kentsel tasarım ölçeğinde hangi uyum stratejilerinin geliştirilebileceğine yönelik genel bir değerlendirme sunmaktadır. Bu sayımızdaki diğer iki araştırma makalesi ise otomobil odaklı ulaşım sistemine ve bu sisteme karşı geliştirilen kentsel müdahale araçlarına eleştirel bakış açıları geliştirmektedirler. Biri, otopark ihtiyacının göz ardı edildiği gerçeğine vurgu yapmakta ve literatürde otopark arzının verimli yönetilmesine dair üretilen yöntemlerden yola çıkarak İzmir kent merkezindeki otoparkların yer seçimi, tasarımı ve talep yönetim stratejilerine dair değerlendirmeler sunmaktadır. Diğer araştırma ise görünüşte iyi kabul edilen kentsel planlama uygulamalarının bağlama bağlı olarak pratikte her zaman gerçeklikle örtüşmeyebileceği tartışmasını bir belediye eliyle yapılan yayalaştırma yoluyla yeniden canlandırma vaka örneği üzerinden irdelemektedir.

Dergimizde yer alan derleme makalede, şehir çalışmalarıyla ilgili çalışacak araştırmacılara literatürde eksik kalmış ya da irdelenmesi gereken noktaların tespit edilmesinde yardımcı olması amacıyla Web of Science veri tabanında Türkiye'de şehirleşme ve şehirlerle ilgili yapılan 2370 çalışma incelenmiştir.

Araştırma özeti olan diğer çalışmada ise yerleşmeleri ve yerleşme örüntüsünü anlamak ve yorumlamak için karmaşıklık kuramını nitel ve nicel yöntemleri kullanarak kavramsallaştıran "İzmir Örneği ile Türkiye'de Değişen Yerleşme Örüntüsünün Yorumlanması" başlıklı TÜBİTAK Projesi'nin ana hedefleri ve genel çerçevesi açıklanmaktadır.

Dergimizde yer alan iki görüş yazısı, eleştirel bakış açılarıyla iki farklı güncel konuyu mercek altına almaktadır. Bunlardan ilki, İstanbul'da son dönemde düzenlenen "Kamusal Mekân Tasarımı" yarışmalarının "katılımcı tasarım süreçleri"ni incelemekte ve yerel yönetimlere alternatif model önerisi sunmaktadır. Diğer görüş yazısı ise otoriter ve müdahaleci kentleşmenin en güncel örneklerinden biri olan Atatürk Havalimanı'na odaklanmaktadır. Planlama sürecini Berlin Tempelhof ile karşılaştırarak değerlendiren çalışma, kamusal alanların dönüşümünde yerelin rolünün de altını çizmektedir.

Sayımızın son çalışması olan kitap incelemesi ise Stavros Stavrides'in "Kentsel Heterotopya: Özgürleşme Mekânı Olarak Eşikler Kentine Doğru" başlıklı kitabını ele almaktadır.

TMMOB Şehir Plancıları Odası'nın yayın organı Planlama Dergisi; planlama, tasarım, kent sosyolojisi ve kentsel ve bölgesel çalışmalar alanlarındaki araştırmalarla gün geçtikçe zenginleşiyor. Dergimize çalışmalarını ileten araştırmacılara; hakemlikleriyle çalışmaların değerlendirilmesine katkı sunan akademisyenlere ve uzmanlara; bu çalışmalarını takip edip okuyan herkese teşekkürlerimizi sunuyoruz.